

פרשה: מקרה אחד מפי צדיקו של עולם, ומקרה אחד מפי המבדיל מלך רע ואכזר. מדוע?

ובכן, בפרשת דברים חשף משה רע"ה את הסיבה הנוגעת לו כלאחר יד. 'ותרגנו באהליהם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ', והוא, מתוך אהבתו את עם ה', ויותר על העקרונות והתחנן לפני ה' שיסכים לפנייתם חסרת האמונה, עד שהקב"ה בכבודו ובעצמו נענה להפצרה 'שלח לך' על אף שהסיכוי שהדבר יחזור את הפושעים בתשובה היה קטן ביותר. והנה שהצפוי התרחש, ומתוך שנים עשר נשיאים, עשרה התגלו כמרגלים לחפור הארץ ולכסותה כלימה. ודבר זה גם הוא נמנה על הסיבות של דחיית תפילתו של משה רע"ה, כי איך תתקבל תפילתו להיכנס כשאר מפאת הפצרותיו התגלגל הדבר וכל הדור לא נכנס לארץ?! וכך פירש רבי יוסי בשהש"ר (פר' א' ס' ד) 'בני אמי נחרו בי וגו' ר' יוסי אומר בני אמי נחרו בי, בני אומתי אלו המרגלים, נחרו בי נתגרו בי מלאו הדיין חרון אף עלי, שמוני נוטרה את הכרמים, על שנתעכבתי במדבר ארבעים ושתים מסעות לא היה לי ליכנס לארץ ישראל הוי כרמי שלי לא נטרתי!'

ועל מה הייתה תפילה זו? על כניסה לארץ!! משה רע"ה בתחנוניו אומר 'אתה החילות להראות את עבדך את גדלך ואת ידל החזקה', ואנו נדהמים: רק 'החילות'?! הלא זה ארבעים ואחד שנה שהקב"ה לא רק מראה נסיו ונפלאותיו, כפי שלא זכה אדם לראות עוד מעולם, ומשה רע"ה קורא את זה רק 'החילות'?! אלא שכפי שהסביר לנו כבר מהר"ם אלשיך זצ"ל, אכן מדובר רק בהחלתה. הלא כל ניסי יציאת מצרים לא היו אלא כדי להכניס אותנו לארץ, ואכן ארבעים ואחד שנה זכינו לנסים, וזכה משה רע"ה לא רק לראות נסים, אלא אף לחוללם בשם ה', ובכל זאת מדובר רק בהחלתה, משום שהעיקר עדיין לא בא, והוא הכניסה עצמה, שהיא היעד. עיקר פירותיהם של אותם ארבעים שנה, עומדים ממש בפתח ואינו יכול לנגוע בהם. אבל כיון שזכה משה רע"ה לכבוש ארץ סיחון ועוג, בכל זאת התחלה פורתא ישנה, אם כי לא יותר מזה.

גם אנחנו ביום זה הנורא, יום בו מדינת ישראל החריבה את ארץ קודשנו, למרות כל תחנוני המתיישבים וכל אוהבי הארץ שהם רוב רובו של העם<sup>3</sup>, בשעה שהיו אחינו תשובי גוש קטיף עומדים לקטוף את פירות מאמציהם העילאיים של עשרות בשנים, הם נעקרו באכזריות אין קץ מאדמתם ומביתם. אנו עומדים מול הכאב האדיר הזה, שהוא

<sup>3</sup> . ההפגנות, ובמיוחד ההפגנה האדירה בככיר בת"א הים הוכחה חיה ללכך.

## דברים שנשאתי ביום ג' י"ב באב רחמן יום עקירה הברוטלית מגוש קטיף עפ"י הוראת העומד בעריצות בראש ממשלת ישראל<sup>1</sup>

למפגש אדיר ואולי במדת מה מדהים, מזמינה אותנו שבת 'נחמו'. מצד אחד פרשת 'ואתחנן' המנציחה את דחיית הפנייה של משה רבינו אל אל בשמים, ומאידך נחמה. ואנו שואלים: איך שניהם יכולים לדור כפיפה אחת? איך הבטחה של נחמה יכולה להיצמד לסירוב קבלת תפילת הגדול שבאדם?

ובכן, קושיה זו אינה השאלה היחידה שהפרשה מעלה. כל הפרשה כולה מעוררת תמיהות רבות, ומעמידה אותנו למול שאלות נוקבות שמעטות כמותן אנו פוגשים בתורה. אותו העניו מכל האדם שעמד בפרץ בכל משבר, בכל שעה קשה, בכל שעה שהעם ירד לתחתיות המוסר לתחתיות המרד בה' ולמרות זאת העיז לעמוד בתפילה לפני הקב"ה ולבקש על נפשו ויוכל, והבא מחילה וסליחה וכפרה, עומד עתה בבקשה כה קטנה עבור איש כמותו ונענה בשלילה. ובכן גם הוא נתקל בסירוב תפילה. הוא מתפלל ליכנס לארץ ולא ניתן לו. גם היום חלק אדיר מעם ישראל, החלק היותר אוהב ארץ זו, היותר מבין את ערכה ואת קדושתה, התפלל שינתן לו להישאר בה, בדיוק כפי שמשה רבינו התפלל להיכנס אליה, וגם לא ניתן לו. אם עלינו להבין שתפילה אינה מתקבלת תמיד, אף אם המבקש הוא צדיק שאין כמותו, צודק שאין כמותו. דרכי ה' מחייבות אותנו להבין זאת ולקבל זאת. אבל הבדל תהומי בין שתי הדחיות. תפילת משה נדחתה על ידי הקב"ה, ודחיית תפילת בני דורנו נדחתה על ידי העומד בראש ממשלת ישראל, איש אכזרי, שמזמן חדל לכו לפעום כלב רגיש לצער יהודי, חדל להיות רגיש לכבוד יהודי, חדל להיות רגיש לקדושת בתי כנסת ובתי מדרשות וכל שכן לקדושתה של א"י. אמרו רבותינו עבירה מטמטמת, כנראה שעבירת אכילת הכמיות של חזיר אכן אטמה את לבו<sup>2</sup>. שני מקרים של תפילות שנדחו באותה

<sup>1</sup> . הדברים על דעתי בלבד, ולא על דעת המוסד השני בו אני עובד. מאמר זה אינו אלא טיוטה, אי"ה יושלם יותר מאוחר.

<sup>2</sup> . הבוקר הוא נתן לנו היתר לפגוע בו, אבל לא בחיילי צה"ל ושוטרי בני ישראל. אז אני מנצל היתר זה.

כאבם, וגם מאתנו מונעים להיכנס לארץ קודשנו באותו שבוע בו נבצר הדבר ממשנה רבנו ע"ה. לא רק בתשעה באב, בו החל שבוע זה, סתם הקב"ה תפילתנו, אלא במהלך כל השבוע כולו. אולי אכן הייתה צריכה להיות הלכה כרשב"ג ששבוע שחל בו תשעה באב אסור גם אחרי הצום (ראה תענית כט:).

ומדוע תפילתנו זו ותפילת אחינו המתיישבים בארץ הקודש ובוניה במסירות זה עשרות בשנים לא נענתה? על זה עדיין מוקדם לדבר. אין מנחמים לאדם כשמתו מוטל לפניו, ועקירת תושבים ממקום מושבותיהם היא רצח לכל דבר. הפצעים לא רק פתוחים, אלא פעורים, מדממים, ויקח עוד הרבה זמן עד שיצליחו להגליה, אם בכלל בדור זה. אבל בכל זאת, דבר אחד מותר לומר: תפילתנו זו הופנתה על יד רבים מאתנו, ב"ה לא כולם, לא להקב"ה, אלא לאדם רע, שבעושיק אחזו ברסן המדינה, בתרמית נוראה של צבור בוחריו, וזה, החל מהתחלת שלטונו. אזרחי ישראל הזוכרים לטובה את מלחמתו הבלתי מתפשרת נגד אוייבינו בעבר, הפקידו (הפקירו?)

בידיו את בטחון מדינתנו, ותלו בו את התקווה, שכמו שבעבר להם מלחמת חורמה נגד הטרוריים כך יעשה כיום. אלא שכנראה אזרחים תמימים אלו לא קלטו שהאיש נהג בדיוק כדה-גול בזמנו. ככל הנראה, כל מפקד צבאי נערץ בזכות השגיו הביטחוניים, מרגע שעולה לשלטון נוהג כעריץ ומעניק לעצמו זכויות שאין לו בכלל, והכל על חשבון העבר הצבאי שלו. כך נהג שרון, אטם את אזניו משמוע זעקת בני ישראל בשפוך דמם על הארץ כמים, והחליט כבר שנים מספר לא להגיב ולהפקיר הכל, רק כדי לזכות בתהילה שגויים מעניקים לכל המוכר בעד נזיד עדשים את נכסי עמו את מעמדו ואת כבודו. ואתם המתיישבים התקשיתם להבין כמה אישיות כזו מסוגלת להפנות עורף לכל אלו שהשליכו עליה את יתם, ולהתאכזר על ידידי וקרוביו. אם עכשיו תפילת המתיישבים לא התקבלה, זהו דוקא משום שהם שכחו מתוך הערצתם לאיש שהוא אינו כתובת נכונה לתפלה.

אבל בין אם התפלה אינה מתקבלת משום שאינה יכולה להתקבל, ובין אם איננה מתקבל משום שלא הופנתה לכתובת הנכונה, עומד האדם הישר הצדיק והנאמן משתומם ומתפלא, ואם נוסף לך הוא גם חלש אמונה גם מתרעם, מדוע לא התקבלה תפלה הבוקעת מעומק הלב? ובכן, בין אם יזכה לתשובה לשאלה זו ובין אם לאו, יש המשך לפרשה, ללמדנו שיש תמיד המשך לחייו של האיש המאמין והישר. באמצע פרשה זו אנו נפגשים עם חידוש מתן תורה. ספור חוזר זה של עשרת הדברות אינו יכול להיות רק

תזכורת עבור העלול לשכוח ח"ו, אלא הוא חידוש של אותה ברית תורה, ברית אליה מוזמן הפעם הדור השני של אלו שזכו לשמוע כמו אונניהם את הלוחות הראשונות. בלשון שונה במקצת כדי להיות מתאימה ומותאמת היטב לדור אחר לצרכיו לציפיותיו לסכנותיו, ואף הכפויה עתה עליו, והחזרה הכוללת הזו באה ללמדנו שעל אף הנפילה של דור שלם, דור אבותיהם, האדם מישראל מוצא את הכוח להתמודד עם החיים עם משבריו, עם קשייו דוקא **בחידוש קבלת עול מלכות שמיים עליו**. הנאמנות העיקשת והבלתי מסוייגת היא הכנעה בפני דעת עליון ורוח ה', והיא תובעת מאתנו שוב את הציות הבלתי מותנה לדבר ה' אף אם החלטותיו אינן מובנות לנו, ואף אם אינן משמחות אותנו וקשה לנו לקבלן. אל תקרי הליכות אלא הלכות, אמרו רבותינו.

במעמד הנשגב הזה, בגיא מול בית פעור, המנהיג הגדול משה רע"ה, מתעלם כליל מגזר דינו האישי, ונותן משם את ההוראות הדרושות כדי שאחרים יזכו למה שהוא עצמו לא זוכה לו. לשמיעה של קבלת עול מלכות שמים ועול מצות הוא מזמין אותנו (דברים ד): 'ועתה ישראל שמע אל החקים ואל המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם לעשות למען תחיו ובאתם וירשתם את הארץ אשר יקוק אלהי אבותיכם נתן לכם: לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמר את מצות יקוק אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם: ולא רק לשמיעה, להפנמה, ולבצוע אנו מוזמנים, אלא עוד יותר מזה, לדקדקנות 'לא תוסיפו ולא תגרעו', לומר לנו שהעמידה המצייתת לפקודה אלהית מוחלטת היא סוד העמידה, היא סוד הכניסה לארץ, היא ההצלחה בכיבושה, היא סוד השתקעותנו לנצח בה. דור שלם ומנהיגו הדגול נדחו, ואינם זוכים לראות כמו עיניהם את התקווה הגדולה אליה נכספה וגם כלתה נפשם אברעים שנה, והדבר היחיד המעסיק את המנהיג הזה הוא איך להמשיך את המאבק, להמשיך את החתירה ליעד הנכסף, איך להשיג מה שדורו לא השיג. עם ישראל אינו עם שנכנע, ואינו עם שיכול להיכנע. הוא ממשיך את דרכו בהיסטוריה למרות כל הקשיים, כל השברים, כל הכשלונות, ודבר א' יקום לעולם: לזרעך אתן את הארץ הזו. ואינו איש להינחם.

אבל כדי שהדור הבא יוכל להצליח במה שנכשל קודמו הוא צריך לקבל מחדש את התורה, בסגנון המיוחד לו, בדרך המתאימה לו, תוך התגברות על המכשולים מסוג חדש המתייצבים בדרכו אל הקודש ואל האמת. כדי להבין זאת, כדי להתעלות מעל המציאות העגומה יותר מדי לפעמים, אנו זקוקים **לשמיעה** מיוחדת, לשמיעה אשר מביאה אותנו

להטות אוזן לקול האלהי הבוקע מתוך ההיסטוריה כולה, מתוך ההווה כולה. לכן מצווה התורה את הציווי העליון שנהפך לביטוי הנאמנות הנשגבה: 'שמע ישראל ה' א' ה' אחד!' אכן, צריך להיות מסוגל לתפוש את הבריאה כולה כחטיבה אחת המנוהלת על ידי רבון העולמים כולם, שדרכיו אינם דרכינו, ומחשבותיו אינם מחשבותינו תמיד, אבל שיש לו עם מיוחד, עם של בנים האוהבים אותו בכל לבכם ובכל נפשם ובכל מאדם. נלקח השבוע מאחינו היושבים בגוש קטיף את כל לבכם ואת כל מאדם, והרבה מנפשם. אבל אנו מכירים אותם. ליסורים אלו הם ישיבו במשנה אהבת לה', וכפי שמסרו את נפשם זה שנים רבות ופשטו את צוארם כדי להיאחז בארץ קודשנו, להגן עליה ולהחזיק בה, על אף הסבל האין-סופי שהשימה הקודשה הזו הסבה להם, כך אנו בטוחים שידעו לקבל עליהם את הדין הקשה, 'וצדקה תהיה להם כי ישמרו לעשות' כפי שעשו עד עכשיו, ויבנו החרבות והנשמות בצורות ישרו, אם לא מחר, מחרתיים, ואם לא מחרתיים בעוד שבוע, בעוד שנה ואם לא בעוד כמה שנים. רוחם הנפלאה הנשגבה והאיתנה שהם גילו לכל עמנו במאבקם העיקש, ובה קידשו שם שמים בעולם כולו, תפיח בקרב האומה תקוות לאין מספר. בזכות הקרבנות הבלתי נלאית, הבלתי פוסקת זה עשרות בשנים, הם יראו 'כי ה' הוא הא' הנאמן' שישמור להם הברית והחסד השמורים לאוהביו ולשומרי מצוותיו כמותם לאלף דור.

לכל אחינו תושבי גוש קטיף (בעבר ובע"ה גם בעתיד) אנו מאחלים היום, ערב שבת 'נחמו': נחמו נחמו עמי<sup>4</sup>. גיליתם את היפה ואת הנשגב שבעמנו ובדורנו, יהי רצון שבעל הנחמות ינחם אתכם בכבודו ובעצמו. אתם ראויים לכך. ואנו אומרים לתושבי מדינתנו כולם, אשרי הדור שיש לו בנים כאלו, וגרמתם להם עוול שאין כדוגמתו! עליכם לתקן זאת מהר מאד!! הקב"ה מצדו יזכור לאותם בנים יקרים חסד נעוריהם אהבת כלולותיהם לכתם אחריו במדבר בארץ לא זרועה. הם הפריחו אותה חידשו ימינו כקדם, זכות זו תעמוד להם לדורות עולם ולנצח נצחים.

למרות הכל, ובזכות כל מה שעשיתם, אנו מאחלים לכם שבת שלום, וכולנו כולנו יחד אתכם, חושבים עליכם בכל רגע באהבה ובהערכה ללא גבול,

הרב ד"ר אליהו רחמים זייני  
ראש ישיבת 'אור וישועה'  
חיפה

---

<sup>4</sup> . ראה מאמרי השני של היום 'נחמו נחמו עמי' באתר הישיבה גם הוא.